

רמב"ם

הלכות עירובין

הלכה פרק א

א חצר שיש בה שכנים הרבה כל אחד מהם בבית לעצמו דין תורה הוא שיהיו כולן מותרין לטלטל בכל החצר ומבתים לחצר ומהחצר לבתים מפני שכל החצר רשות היחיד אחת ומותר לטלטל בכלה. וכן הדין במבוי שיש לו לחי או קורה שיהיו כל בני המבוי מותרים לטלטל בכלו ומחצרות למבוי וממבוי לחצרות שכל המבוי רשות היחיד הוא. וכן הדין במדינה שהיא מוקפת חומה גבוהה עשרה טפחים שיש לה דלתות וננעלות בלילה שכולה רשות היחיד היא. זה הוא דין תורה.

ב אבל מדברי סופרים אסור לשכנים לטלטל ברשות היחיד שיש בה חלוקה בדירין עד שיערבו כל השכנים כולן מערב שבת. אחד חצר ואחד מבוי ואחד המדינה. ודבר זה תקנת שלמה ובית דינו.

ג וכן יושבי אהלים או סוכות או מחנה שהקיפוהו מחיצה אין מטלטלין מאהל לאהל עד שיערבו כולן. אבל שיירא שהקיפה מחיצה אין צריכין לערב אלא מוציאין מאהל לאהל בלא עירוב לפי שהן כולן מעורבין ואין אותן אהלים קבועים להן.

ד ומפני מה תיקן שלמה דבר זה. כדי שלא יטעו העם ויאמרו כשם שמותר להוציא מן החצרות לרחובות המדינה ושוקיה ולהכניס מהם לחצרות כך מותר להוציא מן המדינה לשדה ולהכניס מן השדה למדינה. ויחשבו שהשוקים והרחובות הואיל והן רשות לכל הרי הן כשדות וכמדברות ויאמרו שהחצרות בלבד הן רשות היחיד וידמו שאין ההוצאה מלאכה ומותר להוציא ולהכניס מרשות היחיד לרשות הרבים.

ה לפיכך תיקן שכל רשות היחיד שתחלק בדירין ויאחז כל אחד ואחד בה רשות לעצמו וישאר ממנה מקום ברשות כולן ויד כולן שוה בו כגון חצר לבתים. שנחשוב אותו המקום שיד כולן שוה בו כאילו הוא רשות לרבים. ונחשב כל מקום ומקום שאחז כל אחד מן השכנים וחלקו לעצמו שהוא בלבד רשות היחיד. ויהיה אסור להוציא מרשות שחלק לעצמו לרשות שיד כולם שוה בו. כמו שאין מוציאין מרשות היחיד לרשות הרבים אלא ישתמש כל אחד ברשות שחלק לעצמו בלבד עד שיערבו כולן אף על פי שהכל רשות היחיד.

ו ומה הוא העירוב הזה. הוא שיתערבו במאכל אחד שמניחין אותו מערב שבת. כלומר שכולנו מעורבין ואוכל אחד לכולנו ואין כל אחד ממנו חולק רשות מחבירו אלא כשם שיד כולנו שוה במקום זה שנשאר לכולנו כך יד כולנו שוה בכל מקום שיאחז כל אחד לעצמו והרי כולנו רשות אחד. ובמעשה הזה לא יבאו לטעות ולדמות שמותר להוציא ולהכניס מרשות היחיד לרשות הרבים.

ז העירוב שעושים בני החצר זה עם זה הוא הנקרא עירובי חצירות. ושעושיין אנשי מבוי זה עם זה או כל בני המדינה הוא הנקרא שתוף.

ח אין מערבין בחצירות אלא בפת שלמה בלבד אפילו ככר מאפה סאה והיא פרוסה אין מערבין בה. היתה שלמה והיא כאיסר מערבין בה. וכשם שמערבין בפת תבואה כך מערבין בפת אורז ובפת עדשים אבל לא בפת דוחן. ושתוף בין בפת בין בשאר אוכלים. בכל אוכל משתתפין חוץ מן המים בפני עצמן או מלח בפני עצמו. וכן כמהין ופטריות אין משתתפין בהן שאינן חשובין כאוכלים. ערב מים עם מלח נעשה כמורייס ומשתתפין.

ט וכמה שיעור האוכל שמשתתפין בו כגרוגרת לכל אחד ואחד מבני המבוי או מבני המדינה. והוא שיהיו שמונה עשרה או פחות. אבל אם היו מרובים על זה שיעורו שתי סעודות שהן כשמונה עשרה גרוגרות שהן כשש ביצים בינוניות. אפילו היו המשתתפין אלפים ורבות שתי סעודות לכולן.

י כל אוכל שהוא נאכל כמות שהוא כגון פת ומיני דגן ובשר חי אם נשתתפו בו שיעורו מזון שתי סעודות. וכל שהוא לפתן ודרך העם לאכול בו פתן כגון יין מבושל ובשר צלי וחומץ ומורייס וזיתים ואמהות של בצלים שיעורו כדי לאכול בו שתי סעודות.

יא נשתתפו ביין חי שיעורו שתי רביעיות לכולן. וכן בשכר שתי רביעיות. ביצים שתיים ומשתתפין בהן ואפילו הן חיות ורמונים שנים. אתרוג אחד. חמשה אגוזים. חמשה אפרסקים. ליטרא של ירק בין חי בין שלוק ואם היה בשיל ולא בשיל אין מערבין בו לפי שאין ראוי לאכילה. עוכלא תבלין. קב תמרים. קב גרוגרות. מנה דבילה. קב תפוחין. כשות כמלוא היד. פולין לחין כמלוא היד. חזין ליטרא. והתרוין הרי הן בכלל הירק ומערבין בהן. עלי בצלים אין מערבין בהן. אלא אם הבצילו ונעשה אורך כל עלה מהן זרת. אבל פחות מכאן אינו אוכל. וכל אלו הדברים האמורין כלפתן הן. ולפיכך נתנו בהן שיעורין אלו וכל כיוצא בהן וכל האוכלין מצטרפין לשיעור השיתוף.

רמב"ם

- יב** ליטרא האמורה בכל מקום מלא שתי רביעיות. ועוכלא חצי רביעית. ומנה האמורה בכל מקום מאה דינר. והדינר שש מעין. והמעה משקל שש עשרה שעורות. והסלע ארבעה דינרין. והרביעית מחזקת מן המים או מן היין משקל שבעה עשר דינרין וחצי דינר בקירוב. נמצא הליטרא משקל חמשה ושלשים דינר. והעוכלא משקל תשעה דינרין פחות רביע.
- יג** סאה האמורה בכל מקום ששת קבין. והקב ארבעה לוגין. והלוג ארבע רביעיות. וכבר בארנו מדת הרביעית ומשקלה. ואלו השיעורין שאדם צריך לזכור אותן תמיד.
- יד** אוכל שהוא מותר באכילה אף על פי שהוא אסור לזה המערב הרי זה מערב בו ומשתתף בו. כיצד משתתף הנזיר ביין וישראל בתרומה. וכן הנודר מאוכל זה או שנשבע שלא יאכלנו מערב בו ומשתתף בו. שאם אינו ראוי לזה הרי הוא ראוי לאחר.
- טו** אבל דבר האסור לכל כגון טבל אפילו טבל של דברי סופרים. וכן מעשר ראשון שלא נטלה תרומתו כהוגן. וכן מעשר שני והקדש שלא נפדו כהלכה. אין מערבין ומשתתפין בהן. אבל מערבין ומשתתפין בדמאי מפני שראוי לעניים. ובמעשר ראשון שניטלה תרומתו ובמעשר שני והקדש שנפדו אע"פ שלא נתן את החומש שאין החומש מעכב. ומערבין במעשר שני בירושלים מפני שהוא ראוי שם לאכילה אבל לא בגבולין.
- טז** כיצד מערבין בחצירות גובין חלה אחת שלימה מכל בית ובית ומניחין הכל בכלי אחד בבית אחד מבתי החצר אפילו בבית התבן או בבית הבקר או בבית האוצר. אבל אם נתנו בבית שער אפילו בית שער של יחיד או באכסדרה או במרפסת או בבית שאין בו ארבע אמות על ארבע אמות אינו עירוב. וכשמקבץ העירוב מברך ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות עירוב. ואומר בעירוב זה יהיה מותר לכל בני החצר להוציא ולהכניס מבית לבית בשבת. ויש לקטן לגבות עירובי חצרות. ובית שמניחין בו עירוב אינו צריך ליתן את הפת. ואם היו רגילין להניח בו אין משנין אותו מפני דרכי שלום.
- יז** וכיצד משתתפין במבוי. גובה אוכל כגרוגרת מכל אחד ואחד או פחות מכגרוגרת אם היו מרובין. ומניח הכל בכלי אחד בחצר מחצרות המבוי או בבית מן הבתים אפילו בית קטן או אכסדרה או מרפסת הרי זה שיתוף. אבל אם הניחו באויר מבוי אינו שיתוף. ואם הניח הכלי בחצר צריך להגביה הכלי מן הקרקע טפח כדי שיהיה ניכר. ומברך על מצות עירוב. ואומר בזה השיתוף יהיה מותר לכל בני המבוי להוציא ולהכניס מחצרות למבוי בשבת.
- יח** חלקו את העירוב או את השיתוף אף על פי שהוא בבית אחד אינו עירוב. אבל אם מלאו את הכלי מן העירוב ונשאר ממנו מעט והניחוהו בכלי אחר מותר.
- יט** המשתתפין במבוי צריכים לערב בחצירות כדי שלא ישכחו התינוקות תורת עירוב. שהרי אין התינוקות מכירין מה נעשה במבוי. לפיכך אם נשתתפו במבוי בפת סומכין עליו ואין צריכין לערב בחצרות שהרי התינוקות מכירין בפת. בני חבורה שהיו מסובין וקדש עליהן היום פת שעל השלחן סומכין עליה משום עירובי חצירות. ואם רצו לסמוך עליה משום שיתוף סומכין אף על פי שהן מסובין בחצר.
- כ** לקח אחד מבני החצר פת אחת ואמר הרי זו לכל בני החצר או שהוא אוכל כשתי סעודות ואמר הרי זה לכל בני המבוי אינו צריך לגבות מכל אחד ואחד. אבל צריך לזכות להן בו על ידי אחר. ויש לו לזכות על ידי בנו ובתו הגדולים ועל ידי עבדו העברי ועל ידי אשתו. אבל לא על ידי בנו ובתו הקטנים ולא על ידי עבדו ושפחתו הכנענים מפני שידן כידו. וכן יש לו לזכות להן על ידי שפחתו העברית אף על פי שהיא קטנה. שהקטן זוכה לאחרים בדבר שהוא מדברי סופרים. ואינו צריך להודיע לבני החצר או לבני המבוי שהרי זכה להן ועירב עליהן שזכות היא להן וזכין לו לאדם שלא בפניו.
- כא** אין מערבין ולא משתתפין בשבת אלא מבעוד יום. ומערבין עירובי חצרות ושתופי מבואות בין השמשות אף על פי שהוא ספק מן היום ספק מן הלילה. ולעולם צריך שיהא העירוב או השיתוף מצוי ואפשר לאכלו כל בין השמשות. לפיכך אם נפל עליו גל או אבד או נשרף או שהיה תרומה ונטמאת מבעוד יום אינו עירוב. משחשיכה הרי זה עירוב. ואם ספק הרי זה עירוב שספק העירוב כשר.
- כב** נתן העירוב או השיתוף במגדל ונעל עליו ואבד המפתח קודם שחשיכה אם אי אפשר לו להוציא העירוב אלא אם כן עשה מלאכה בין השמשות הרי זה כמי שאבד ואינו עירוב שהרי אי אפשר לאכלו. הפריש תרומת מעשר או תרומה גדולה והתנה עליה שלא תהיה תרומה עד שתחשך אין מערבין בה שעדיין היא טבל כל בין השמשות וצריך שתהיה סעודה הראויה מבעוד יום

רמב"ם

- א** אנשי החצר שעירבו כולן חוץ מאחד מהן שלא עירב עמהן בין מזיד בין שוכח הרי זה אוסר עליהן. ואסור לכולן להוציא מבתיהן לחצר או מחצר לבתיהן. ביטל להן זה שלא עירב רשות חצרו בלבד הרי אלו מותרין להוציא ולהכניס מבתיהן לחצר ומחצר לבתיהן אבל לביתו אסור. ביטל להן רשות ביתו ורשות חצרו הרי כולם מותרין הן מפני שעירבו והרי ביטל להן רשות ביתו וחצרו. וגם הוא מותר מפני שלא נשאר לו רשות והרי הוא כאורח אצלם והאורח אינו אוסר.
- ב** המבטל רשותו סתם רשות חצרו ביטל רשות ביתו לא ביטל. והמבטל רשותו לבני חצר צריך לבטל לכל אחד ואחד בפירוש ואומר רשותי מבוטלת לך ולך ולך. והיורש מבטל רשות אף על פי שמת מורישו בשבת שהיורש קם תחת מורישו לכל דבר. וביטול רשות בשבת מותר לכתחלה.
- ג** בטלו אלו המערבין רשותן לזה שלא עירב. הוא מותר שהרי נשאר לבדו. והם אסורין שלא נשאר להן רשות. ואין אומרים יהיו כאורחים אצלו שאין רבים אורחין אצל אחד.
- ד** היו אלו שלא עירבו שנים או יתר. אם בטלו רשותם למערבין המערבין מותרין ואלו שלא עירבו אסורין. ואין המערבין יכולים לבטל רשותם לשנים שלא עירבו שכל אחד מהן אוסר על חבירו. ואפילו חזר האחד שלא עירב וביטל רשותו לשני שלא עירב הרי זה אוסר שבשעה שבטלו לו המערבין אסור היה. אחד שעירב אינו מבטל רשותו לאחד שלא עירב אבל האחד שלא עירב מבטל רשותו לאחד שעירב.
- ה** כשם שבעל הבית זה מבטל רשותו לבעל הבית זה בחצר אחת כך מבטלין מחצר לחצר ומבטלין וחוזרין ומבטלין. כיצד שנים ששרויים בחצר ולא עירב אחד מהן מבטל רשותו לשני ונמצא השני מטלטל ברשותו שביטל לו חבירו עד שיעשה צרכיו. וחוזר השני ומבטל רשותו לראשון ומטלטל הראשון ברשותו שביטל לו. וכן כמה פעמים. ויש ביטול רשות בחורבה כדרך שהוא בחצר.
- ו** מי שביטל רשותו וחזר וטלטל ברשותו שביטל. אם במזיד הוציא הרי זה אוסר עליהן שהרי לא עמד בביטולו. ואם בשוגג הוציא אינו אוסר שהרי הוא עומד בביטולו. במה דברים אמורים שלא קדמו והחזיקו אלו שביטל להן. אבל אם קדמו והחזיקו והוציאו אם חזר הוא והוציא בין בשוגג בין במזיד אינו אוסר עליהן.
- ז** שני בתים בשני צדי רשות הרבים והקיפום נכרים מחיצה בשבת אין מבטלין זה לזה הואיל ואי אפשר להם לערב מאמש. אחד מבני חצר שמת והניח רשותו לאחד מן השוק. אם מת מבעוד יום הרי היורש שאינו מבני החצר אוסר עליהם. ואם מת משחשיכה אינו אוסר עליהם. ואחד מן השוק שמת והניח רשותו לאחד מבני החצר. אם מבעוד יום מת אינו אוסר עליהם שהרי כולן מעורבים. ואם מת משחשיכה אוסר עליהם עד שיבטל רשות מורישו להן.
- ח** ישראל וגר ששרויים במערה אחת ומת הגר מבעוד יום אע"פ שלא החזיק ישראל אחר בנכסיו עד שחשיכה הרי זה המחזיק אוסר עד שיבטל שהרי הוא כחורש. ואם מת הגר משחשיכה אע"פ שהחזיק ישראל אחר בנכסיו אינו אוסר עליו אלא בהיתרו הראשון הוא עומד.
- ט** ישראל הדר עם העובד כוכבים ומזלות או עם גר תושב בחצר אינו אוסר עליו שדירת העובד כוכבים ומזלות אינה דירה אלא כבהמה הוא חשוב. ואם היו שני ישראלים או יתר ועובד כוכבים ומזלות שכן עמהן הרי זה אוסר עליהם. ודבר זה גזירה שלא ישכינו עובד כוכבים ומזלות עמהן שלא ילמדו ממעשיו. ולמה לא גזרו בישראל אחד ועובד כוכבים ומזלות אחד. מפני שאינו דבר מצוי. שהרי יפחד שמא יתיחד עמו ויהרגנו וכבר אסרו להתיחד עם העובד כוכבים ומזלות.
- י** שני ישראלים ועובד כוכבים ומזלות אחד השוכנים בחצר אחת ועירבו הישראלים לעצמן לא הועילו כלום. וכן אם בטלו לעובד כוכבים ומזלות או בטל להן או בטלו הישראלים זה לזה ונעשו כיחיד עם העובד כוכבים ומזלות לא הועילו כלום. שאין עירוב מועיל במקום עובד כוכבים ומזלות. ואין ביטול רשות מועיל במקום עובד כוכבים ומזלות. ואין להן תקנה אלא שישכרו ממנו רשותו ויעשה העובד כוכבים ומזלות כאילו הוא אורח עמהן. וכן אם היו עובדי כוכבים ומזלות רבים משכירין רשותם לישראלים והישראלים מערבין ומותרין. וישראל אחד ששכר מן העובד כוכבים ומזלות מערב עם שאר הישראלים ויתרו כלם. ואין כל אחד צריך לשכור מן העובד כוכבים ומזלות.
- יא** שתי חצרות זו לפני זו וישראל ועובד כוכבים ומזלות דרים בפנימית וישראל אחר בחיצונה. או שהיה ישראל ועובד כוכבים ומזלות בחיצונה וישראל אחר בפנימית הרי זה אוסר על החיצונה עד שישכור ממנו. שהרי רגלי שני ישראלים ועובד כוכבים ומזלות מצויים שם. והפנימי מותר בפנימית.

רמב"ם

יב שוכרין מן העובד כוכבים ומזלות אפי' בשבת. שהשכירות כביטול רשות היא שאינה שכירות ודאית אלא היכר בלבד. לפיכך שוכרין מן העובד כוכבים ומזלות אפילו בפחות משהו פרוטה. ואשתו של עובד כוכבים ומזלות משכרת שלא לדעתו. וכן שכירו ושמשו משכירין שלא לדעתו. ואפילו היה שכירו או שמשו ישראלי הרי זה משכיר שלא לדעתו. שאל מן העובד כוכבים ומזלות מקום להניח בו חפציו והשאלו הרי נשתתף עמו ברשותו ומשכיר שלא לדעתו. היו לעובדי כוכבים ומזלות זה שכירים או שמשים או נשים רבים אם השכיר אחד מהן דיו.

יג שני ישראלים ועובד כוכבים ומזלות הדרים בחצר אחת ושכרו מן העובד כוכבים ומזלות בשבת חוזר האחד ומבטל רשותו לשני ומותר. וכן אם מת העובד כוכבים ומזלות בשבת מבטל הישראלי לישראל האחר ויהיה מותר לטלטל.

יד עובד כוכבים ומזלות שהשכיר לעובד כוכבים ומזלות אם אין הראשון יכול להוציא העובד כוכבים ומזלות השני עד שישלים זמן שכירותו שוכרין מזה העובד כוכבים ומזלות השני שהרי נכנס תחת הבעלים. ואם יש רשות לראשון להוציא העובד כוכבים ומזלות השוכר ממנו בכל עת שירצה. אם לא היה השני עומד ושכרו הישראלי מן הראשון הרי אלו מותרין.

טו חצר שישראלים ועובד כוכבים ומזלות שרויין בה והיו חלונות פתוחות מבית ישראלי זה לבית ישראלי זה ועשו עירוב דרך חלונות. אע"פ שהן מותרין להוציא מבית לבית דרך חלונות הרי הן אסורין להוציא מבית לבית דרך פתחים מפני העובד כוכבים ומזלות עד שישכיר שאין רבים נעשים בעירוב כיחיד במקום העובד כוכבים ומזלות.

טז ישראל שהוא מחלל שבת בפרהסיא או שהוא עובד עבודת כוכבים ומזלות הרי הוא כעובד כוכבים ומזלות לכל דבריו. ואין מערבין עמו ואינו מבטל רשות אלא שוכרין ממנו כעובד כוכבים ומזלות. אבל אם היה מן האפיקורוסין שאין עובדין עבודת כוכבים ומזלות ואין מחללין שבת כגון צדוקין וביתוסין וכל הכופרים בתורה שבעל פה. כללו של דבר כל מי שאינו מודה במצות עירוב. אין מערבין עמו לפי שאינו מודה בעירוב. ואין שוכרין ממנו לפי שאינו כעובד כוכבים ומזלות. אבל מבטל הוא רשותו לישראל הכשר וזו היא תקנתו. וכן אם היה ישראל אחד כשר וזה הצדוקי בחצר הרי זה אוסר עליו עד שיבטל לו רשותו.

הלכה פרק ג

א חלון שבין שתי חצירות אם יש בו ארבעה טפחים על ארבעה טפחים או יתר על זה והיה קרוב מן הארץ בתוך עשרה טפחים. אפילו כולו למעלה מעשרה ומקצתו בתוך עשרה או כולו בתוך עשרה ומקצתו למעלה מעשרה אם רצו יושבי שתי החצרות לערב כולן עירוב אחד הרשות בידן ויעשו כחצר אחת ויטלטלו מזו לזו. ואם רצו מערבין שני עירובין אלו לעצמן ואלו לעצמן. היה החלון פחות מארבעה או שהיה כולו למעלה מעשרה מערבין שני עירובין אלו לעצמן ואלו לעצמן.

ב במה דברים אמורים בחלון שבין שתי חצירות אבל שבין שני בתים אפילו היה למעלה מעשרה. וכן חלון שבין בית לעליה אם רצו מערבין עירוב אחד אפילו שאין ביניהם סולם. והוא שיהיה בו ארבעה על ארבעה. היה חלון עגול אם יש בו כדי לרבע בו ארבעה על ארבעה הרי הוא כמרובע.

ג כותל שבין שתי חצרות או מתבן שבין שתי חצרות פחות מעשרה טפחים מערבין עירוב אחד ואין מערבין שנים. היה גבוה עשרה או יתר על כן מערבין שני עירובין אלו לעצמן ואלו לעצמן. ואם היה ביניהם סולם מכאן וסולם מכאן הרי הן כפתח. ואם רצו מערבין אחד. ואפילו היה הסולם זקוף וסמוך לכותל שהרי אין יכולין לעלות בו עד שימשך ויתרחק מתחתיו מן הכותל הרי זה מתיר. ואפילו לא היה מגיע ראש הסולם לראש הכותל אם נשאר ביניהן פחות משלשה הרי זה מתיר ומערבין אחד אם רצו.

ד היה הכותל רחב ארבעה ועשו סולם מכאן וסולם מכאן אף על פי שהסולמות מרוחקים זה מזה אם רצו מערבין אחד. אין ברוחב הכותל ארבעה אם אין בין הסולמות שלשה מערבין אחד. היה ביניהם שלשה מערבין שנים.

ה בנה מצבה על גבי מצבה בצד הכותל. אם יש בתחתונה ארבעה ממעט. אין בתחתונה ארבעה ואין בינה לבין העליונה שלשה ממעט. ואם רצו מערבין אחד. וכן במדרגות של עץ שסמכן לכותל.

ו כותל גבוה שבין שתי חצרות וזיז יוצא באמצעיתו אם נשאר מן הזיז עד ראש הכותל פחות מעשרה מניח סולם לפני הזיז ומערבין אחד אם רצו. אבל אם הניח הסולם בצד הזיז אינו ממעט. היה הכותל גבוה תשעה עשר טפחים מוציא זיז אחד באמצע ומערבין אחד אם רצו שהרי מן הזיז עד הארץ פחות מעשרה ומן הזיז העליון עד ראש הכותל פחות מעשרה. היה הכותל גבוה עשרים טפחים צריך שני זיזין זה שלא כנגד זה. עד שיהיה בין הזיז התחתון ובין הארץ פחות מעשרה ובין הזיז העליון ובין ראש הכותל פחות מעשרה. ומערבין אחד אם רצו.

רמב"ם

- ז** דקל שחתכו וסמכו על ראש הכותל ועל הארץ מערבין אחד אם רצו ואינו צריך לקבעו בבנין. וכן הסולם כובדו קובעו ואינו צריך לחברו בבנין. היו קשין מבדילין בין שתי החצרות וסולם מכאן וסולם מכאן אין מערבין אחד שהרי אין כף הרגל עולה בסולם לפי שאין לו על מה שיסמוך. היה סולם באמצע וקשין מכאן וקשין מכאן אם רצו מערבין שנים.
- ח** היה אילן בצד הכותל ועשהו סולם לכותל. אם רצו מערבין אחד הואיל ואיסור שבות הוא שגרם לו שלא יעלה באילן. עשה אשרה סולם לכותל אין מערבין אחד מפני שאסור לעלות עליה מן התורה שהרי היא אסורה בהנייה.
- ט** כותל שגבוה עשרה ובא למעטו כדי לערב עירוב אחד אם יש באורך המיעוט ארבעה טפחים מערבין אחד. סתר מקצת הכותל עד שנתמעט מעשרה, צדו הקצר נותנין אותו לחצר זו ושאר הכותל הגבוה לבין שתי החצרות.
- י** נפרץ הכותל הגבוה שביניהן. אם היתה הפרצה עד עשר אמות מערבין שני עירובין. ואם רצו מערבין אחד מפני שהיא כפתח. היתה יתר מעשרה מערבין עירוב אחד ואין מערבין שני עירובין.
- יא** היתה הפרצה פחותה מעשר ובא להשלימה ליתר מעשר חוקק בכותל גובה עשרה טפחים ומערבין עירוב אחד. ואם בא לפרוץ לכתחלה פרצה יתר מעשר בכל הכותל צריך להיות גובה הפרצה מלא קומתו.
- יב** חריץ שבין שתי חצירות עמוק עשרה ורחב ארבעה או יתר מערבין שני עירובין. פחות מכאן מערבין אחד ואין מערבין שנים. ואם מיעט עומקו בעפר או בצרורות מערבין אחד ואין מערבין שנים שסתם עפר וצרורות בחריץ מבוטלין הן. אבל אם מלאהו תבן או קש אין ממעטין עד שיבטל.
- יג** וכן אם מיעט רחבו בלוח או בקנה שהושיטו באורך כל החריץ מערבין אחד ואין מערבין שנים. וכל הדבר הניטל בשבת כגון הסל והספל אין ממעטין בו אלא אם כן חיברו בארץ חבור שאי אפשר לשומטו עד שיחפור בדקר.
- יד** נתן לוח שרחב ארבעה טפחים על רוחב החריץ מערבין אחד ואם רצו מערבין שני עירובין. וכן שתי גזוזטראות זו כנגד זו אם הושיט לוח שרחב ארבעה טפחים מזו לזו מערבין עירוב אחד. ואם רצו מערבין שני עירובין אלו לעצמן ואלו לעצמן. היו זו בצד זו ואינן בשוה אלא אחת למעלה מחברתה אם יש ביניהן פחות משלשה טפחים הרי הן ככוצטרא אחת ומערבין אחת. ואם יש ביניהם שלשה או יתר מערבין שנים אלו לעצמן ואלו לעצמן.
- טו** כותל שבין שתי חצרות שהוא רחב ארבעה והיה גבוה עשרה טפחים מחצר זו ושוה לקרקע חצר שניה נותנין רחבו לבני החצר שהוא שוה להן ויחשב מחצרן. הואיל ותשמישו בנחת לאלו ותשמישו בקשה לאלו נותנין אותו לאלו שתשמישו להן בנחת. וכן חריץ שבין שתי חצירות עמוק עשרה טפחים מצד חצר זו ושוה לקרקע חצר שניה נותנין רחבו לחצר שהיא שוה לה. מפני שתשמישו נחת לזה וקשה לזה נותנין אותו לאלו שתשמישו להן בנחת.
- טז** היה הכותל שבין שתי החצירות נמוך מחצר העליונה וגבוה מחצר התחתונה שנמצאו בני העליונה משתמשין בעביו על ידי שלשול ובני התחתונה משתמשין בעביו ע"י זריקה שניהן אסורין בו עד שיערבו שתיהן עירוב אחד. אבל אם לא עירבו אין מכניסין מעובי כותל זו לבתים ואין מוציאין מהבתים לעביו.
- יז** שני בתים שביניהן חורבה שהיא רשות היחיד אם יכולין שניהם להשתמש בחורבה ע"י זריקה אסורין זה על זה. ואם היה תשמישה לזה בנחת והאחר אינו יכול לזרוק לה מפני שהיא עמוקה ממנה הרי זה שהיא לו בנחת משתמש בה ע"י זריקה.
- יח** כל גגות העיר אע"פ שזה גבוה וזה נמוך עם כל החצרות ועם כל הקרפיות שהוקפו שלא לשם דירה שאין בכל אחד מהן יתר על בית סאתים עם עובי הכתלים שבין החצרות עם המבואות שיש להן לחי או קורה כולן רשות אחת הן ומטלטלין בכולן בלא עירוב כלים ששבתו בתוכן. אבל לא כלים ששבתו בתוך הבית אלא אם כן עירבו.
- יט** כיצד כלי ששבת בתוך החצר בין עירבו אנשי החצר בין לא עירבו מותר להעלותו מן החצר לגג או לראש הכותל. ומן הגג לגג אחר הסמוך לו אפילו היה גבוה ממנו כל שהוא או נמוך. ומן הגג האחר לחצר שניה ומחצר שניה לגג שלישי של חצר שלישית. ומגג שלישי למבוי. ומן המבוי לגג רביעי עד שיעבירונו כל המדינה כולה דרך גגות וחצרות או דרך גגות וקרפיות או דרך חצרות וקרפיות או דרך שלשתן מזה לזה ומזה לזה. ובלבד שלא יכנס בכלי זה לבית מן הבתים אלא אם כן עירבו אנשי כל המקומות האלו עירוב אחד.
- כ** וכן אם שבת הכלי בבית והוציאו לחצר לא יעבירונו לחצר אחרת או לגג אחר או לראש הכותל או לקרפף אלא אם כן עירבו אנשי כל המקומות שמעבירין בהן כלי זה עירוב אחד.

רמב"ם

כא בור שבין שתי חצרות אין ממלאין ממנו בשבת אלא אם כן עשו לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים כדי שיהיה כל אחד דולה מרשותו. והיכן מעמידין את המחיצה. אם היתה למעלה מן המים צריך שיהיה טפח מן המחיצה יורד בתוך המים. ואם היתה המחיצה כולה בתוך המים צריך שיהיה טפח ממנה יוצא למעלה מן המים כדי שתהיה ניכרת רשות זה מרשות זה.

כב וכן אם עשו על פי הבור קורה רחבו ארבעה טפחים זה ממלא מצד הקורה וזה ממלא מצדה האחר וכאילו הבדילה חלק זה מחלק זה אף על פי שהמים מעורבין מלמטה קל הוא שהקלו חכמים במים.

כג באר שבאמצע השביל בין שני כתלי חצרות אע"פ שהיא מופלגת מכותל זה ארבעה טפחים ומכותל זה ארבעה טפחים שניהם ממלאין ממנה ואין צריכין להוציא זיזין על גבה שאין אדם אוסר על חבירו דרך אויר.

כד חצר קטנה שנפרצה במלואה לחצר גדולה מבעוד יום. אנשי גדולה מערבין לעצמן ומותרים שהרי נשאר להן פצימין מכאן ומכאן. ואנשי קטנה אסורין להוציא מביתהן לחצר שלהן עד שיערבו עם בני הגדולה עירוב אחד. שדירין של גדולה חשובין כקטנה ואין דירי קטנה חשובין כגדולה.

כה שתי חצרות שעירבו עירוב אחד דרך הפתח שביניהן או דרך החלון ונסתם הפתח או החלון בשבת כל אחת ואחת מותרת לעצמה הואיל והותרה מקצת שבת הותרה כולה. וכן שתי חצירות שעירבה זו לעצמה וזו לעצמה ונפל הכותל שביניהן בשבת אלו מותרים לעצמן ומוציאין מביתהן ומטלטלין עד עיקר המחיצה ואלו מטלטלין כן עד עיקר המחיצה הואיל והותרה מקצת שבת הותרה כולה. ואף על פי שנתוספו הדירין שהדירין הבאין בשבת אינן אסורין. נפתח החלון ונעשה הפתח בשגגה או שעשו נכרים לדעתן חזרו להיתרן. וכן שתי ספינות שהיו קשורות זו בזו ועירבו ונפסקו אסור לטלטל מזו לזו ואפילו היה מוקפות מחיצה. חזרו ונקשרו בשוגג חזרו להיתרן.

הלכה פרק ד

א אנשי חצר שהיו כולם אוכלין על שולחן אחד אף על פי שכל אחד ואחד יש לו בית בפני עצמו אין צריכין עירוב מפני שהן כאנשי בית אחד. וכשם שאין אשתו של אדם ובני ביתו ועבדיו אסורין עליו ואינו צריך לערב עמהן כך אלו כאנשי בית אחד הן מפני שהן כולן סומכין על שולחן אחד.

ב וכן אם הוצרכו לעשות עירוב עם אנשי חצר אחרת עירוב אחד לכולן ופת אחת בלבד מוליכין לאותו מקום שמערבין עמו. ואם היה העירוב בא אצלן אינן צריכין לערב כמו הבית שמניחין בו העירוב שאינו צריך ליתן את הפת שכל אלו הבתים כבית אחד הן חשובין.

ג וכן אנשי חצר שעירבו נעשו כולן כבית אחד. ואם הוצרכו לערב עם חצר שניה ככר אחד בלבד הוא שמוליכין על ידי כולן למקום שמערבין בו. ואם היה העירוב בא אצלן אינן צריכין ליתן פת.

ד חמשה שגבו את העירוב להוליכו למקום שמניחין בו העירוב כשהם מוליכין אינן צריכין להוליך ע"י חמשתן אלא ככר אחת שכיון שגבו כולן נעשו כאנשי בית אחד.

ה האב ובנו והרב ותלמידו שהן שרויין בחצר אינן צריכין לערב מפני שהן כבית אחד. ואף על פי שפעמים אוכלין על שלחן אחד ופעמים אינן אוכלין הרי הן כבית אחד.

ו האחים שכל אחד מהם לו בית בפני עצמו ואינן סומכין על שולחן אביהן, וכן הנשים או העבדים שאינן סומכין על שולחן בעליהן או רבן תמיד אבל אוכלין הם על שלחנו בשכר מלאכה שעושין לו או בטובה ימים ידועין כמי שסועד אצל חבירו שבוע או חדש, אם אין עמהן דירין אחרים בחצר אינן צריכין לערב. ואם עירבו עם חצר אחרת עירוב אחד לכולן. ואם בא העירוב אצלן אין נותנין פת. ואם היו דירין עמהן בחצר צריכין פת לכל אחד ואחד כשאר אנשי החצר מפני שאינן סומכין על שולחן אחד תמיד.

ז חמש חבורות ששבתו בטרקלין אחד. אם היה מפסיק בין כל חבורה וחבורה מחיצה המגעת לתקרה הרי כל חבורה מהן כאילו היא בחדר בפני עצמו או בעלייה בפני עצמה לפיכך צריכין פת מכל חבורה. ואם אין המחיצות מגיעות לתקרה ככר אחד לכולן שכולן כאנשי בית אחד חשובין.

רמב"ם

- ח** מי שיש לו בחצר חבירו בית שער שרבים דורסין בו או אכסדרה או מרפסת או בית הבקר או בית התבן או בית העצים או אוצר הרי זה אינו אוסר עליו עד שיהיה לו עמו בחצר מקום דירה שהוא סומך עליו לאכול בו פתו ואחר כך יהיה אוסר עליו עד שיערב עמו. אבל מקום לינה אינו אוסר. לפיכך אם קבע לו מקום לאכול בו בבית שער או באכסדרה ומרפסת אינו אוסר עליו לפי שאינו מקום דירה.
- ט** עשרה בתים זה לפנים מזה הבית הפנימי והשני לו הם שנותנין את העירוב והשמונה בתים החיצוניים אינן נותנין את העירוב הואיל ורבים דורסין בהן הרי הן כבית שער והדר בבית שער אינו אוסר. אבל התשיעי אין דורסין בו רבים אלא יחיד לפיכך אוסר עד שיתן עירובו.
- י** שתי חצרות וביניהן שלשה בתים פתוחים זה לזה ופתוחים לחצרות והביאו בני חצר זו עירובן דרך הבית הפתוח להן והניחוהו בבית אמצעי. וכן הביאו בני החצר האחר עירובן דרך הפתוח להן והניחוהו בבית האמצעי. אותן השלשה בתים אינן צריכין ליתן את הפת. האמצעי מפני שהניחו בו העירוב והשנים שמצדדיו מפני שכל אחד מהן בית שער לאנשי חצר.
- יא** שתי חצרות ושני בתים פתוחין זה לזה ביניהן והביאו אלו עירובן דרך הבית הפתוח להן והניחוהו בבית השני הסמוך לחצר האחרת והביאו אלו עירובן דרך הפתח הסמוך להן והניחוהו בבית האחר. שתיהן לא קנו עירוב. שכל אחד מהן הניח עירובו בבית שער של חצר אחרת.
- יב** אחד מבני החצר שהיה גוסס אף על פי שאינו יכול לחיות בו ביום הרי זה אוסר על בני החצר עד שיזכו לו בפת ויערבו עליו. וכן קטן אף על פי שאינו יכול לאכול כזית הרי זה אוסר עד שיערבו עליו. אבל האורח אינו אוסר לעולם כמו שבארנו.
- יג** אחד מבני חצר שהניח ביתו והלך ושבת בחצר אחרת אפילו היתה סמוכה לחצירו. אם הסיע מלבו ואין דעתו לחזור לביתו בשבת הרי זה אינו אוסר עליהן. במה דברים אמורים בישראל אבל עובד כוכבים אפילו הלך לשבות בעיר אחרת אוסר עליהן עד שישכרו ממנו מקומו שהרי אפשר שיבוא בשבת.
- יד** בעל החצר שהשכיר מבתי חצרו לאחרים והניח לו כלים או מיני סחורה בכל בית ובית מהן אינן אוסרין עליו הואיל ויש לו תפיסת יד בכל בית מהן נעשו הכל כאורחין אצלו. במה דברים אמורים בשהניח שם דבר שאסור לטלטלו בשבת כגון טבל ועשיות. אבל אם נשאר לו בכל בית מהן כלים שמותר לטלטלן הואיל ואפשר שיוציאם היום ולא ישאר לו שם תפיסת יד הרי אלו אוסרין עליו עד שיערבו.
- טו** אנשי החצר ששכחו ולא עירבו אין מוציאים מבתי לחצר ולא מחצר לבתים אבל מטלטלין הן כלים ששבתו בחצר בכל החצר ובכל הנחשב עם החצר. ואם היתה שם מרפסת או עליה ועירבו אנשי החצר לעצמן ואנשי המרפסת לעצמן. אנשי המרפסת או אנשי העליה מטלטלין כלים ששבתו בבתיהן בכל המרפסת ובכל הנחשב עמה או בכל רוחב העליה ובכל הנחשב עמה. ואנשי החצר מטלטלין בכל החצר ובכל הנחשב עמה. וכן אם היה יחיד דר בחצר ויחיד דר בעליה ושכחו ולא עירבו. זה מטלטל בכל העליה והנחשב עמה וזה מטלטל בכל החצר והנחשב עמה.
- טז** כיצד הסלע או תל וכיוצא בו שבתוך החצר אם אינן גבוהין עשרה טפחים הרי אלו נחשבין בין החצר ובין המרפסת ושניהן אסורין להוציא שם כלים שבבתים. ואם גבוהין עשרה והיה ביניהן ובין המרפסת פחות מארבעה טפחים הרי אלו נחשבין עם המרפסת שהרי הן שוין לה ובני מרפסת מותרין בהם. ואם היו רחוקין מן המרפסת ארבעה טפחים או יתר על כן אף על פי שגבוהין עשרה הרי אלו בכלל החצר והמרפסת לפי ששניהן אפשר להשתמש בהן על ידי זריקה. לפיכך שניהן אסורין להוציא לשם כלי הבתים עד שיערבו. היתה מצבה רחבה ארבעה טפחים לפני המרפסת אין המרפסת אוסרת על בני החצר שהרי נחלקה מהן.
- יז** זיזין היוצאין מן הכותלים. כל שהוא למטה מעשרה טפחים הרי זה נחשב מן החצר ובני החצר משתמשין בו. וכל שהוא בתוך עשרה טפחים העליונים הסמוכין לעליה. אנשי עליה משתמשין בו והנשאר בין עשרה התחתונים עד תחלת עשרה העליונים מן הזיזין היוצאין שם שניהן אסורין בו ואין משתמשין בהן בכלים שבבתים אלא אם כן עירבו.
- יח** בור שבחצר אם היה מלא פירות טבלים שאסור לטלטלן בשבת וכיוצא בהן הרי הוא וחוליתו כסלע או תל שבחצר. אם היה גבוה עשרה סמוך למרפסת הרי הוא נחשב עם המרפסת. אבל אם היה מלא מים אין בני חצר ולא בני מרפסת מכניסין ממנו לבתים עד שיערבו.

רמב"ם

יט שתי חצירות זו לפנים מזו ואנשי הפנימית יוצאין ונכנסין ועוברין על החיצונה. עירבה הפנימית ולא עירבה החיצונה הפנימית מותרת והחיצונה אסורה. עירבה החיצונה ולא עירבה הפנימית שתיהן אסורות. הפנימית מפני שלא עירבה והחיצונה מפני אלו שלא עירבו שעוברין עליהן. עירבו זו לעצמה וזו לעצמה זו מותרת בפני עצמה אבל אין מטלטלין מזו לזו.

כ שכח אחד מן החיצונה ולא עירב הפנימית בהיתרה עומדת. שכח אחד מן בני הפנימית ולא עירב עמהן אף החיצונה אסורה מפני אלו בני הפנימית שלא עלה להן עירוב שהן עוברין עליהן.

כא עשו שתיהן עירוב אחד אם הניחוהו בחיצונה ושכח אחד מהן ולא עירב בין שהיה מבני החיצונה בין מבני הפנימית שתיהן אסורות עד שיבטל להן שהרי ביארנו שמבטלין מחצר לחצר. ואם הניחו עירובן בפנימית ושכח אחד מבני החיצונה ולא עירב החיצונה אסורה ופנימית מותרת במקומה. שכח אחד מבני הפנימית ולא עירב שתיהן אסורות עד שיבטל להן.

כב היה אחד דר בחצר זו ואחד דר בחצר זו אינן צריכין לערב אלא כל אחד מהן משתמש בכל חצירו. ואם היה עובד כוכבים ומזלות בפנימית אף על פי שהוא אחד הרי הוא כרבים ואוסר על החיצונה עד שישכרו מקומו.

כג שלש חצירות הפתוחות זו לזו ורבים בכל חצר מהן. עירבו שתי החיצונות עם האמצעית היא מותרת עמהן והן מותרות עמה ושתי החיצונות אסורות זו עם זו עד שיעשו שלשתן עירוב אחד. היה בכל חצר מהן אחד אף על פי שרבים דורסין בחיצונה אינן צריכין לערב שכל אחד מהן מותר במקומו. היו שנים בפנימית הואיל והן אסורין במקומן עד שיערבו הרי הן אסורין על היחידים שבאמצעית ושבחיצונה עד שיערבו שנים שבפנימית. זה הכלל רגל האסורה במקומה אוסרת שלא במקומה ורגל המותרת במקומה אינה אוסרת שלא במקומה מפני שעוברת עליהן.

כד שתי כצוצטריות זו למעלה מזו שהן למעלה מן המים אף על פי שעשתה כל אחת מהן מחיצה גבוהה עשרה טפחים יורדת מכל אחת ואחת. אם היו שתי הכצוצטריות בתוך עשרה טפחים הרי אלו אסורין למלאות עד שיערבו שתיהן עירוב אחד מפני שהן כצוצטרא אחת. ואם היה בין העליונה והתחתונה יותר על עשרה טפחים ועירבה זו לעצמה וזו לעצמה שתיהן מותרות למלאות.

כה לא עשתה העליונה מחיצה ועשתה התחתונה אף התחתונה אסורה למלאות מפני דלי של בני העליונה שהן אסורין שעובר עליה. עשתה העליונה מחיצה ולא עשתה התחתונה העליונה מותרת למלאות והתחתונה אסורה. ואם נשתתפו בני התחתונה עם בני העליונה במחיצה שעשו שתיהן אסורות למלאות עד שיערבו עירוב אחד.

כו שלש דיאטות זו למעלה מזו עליונה ותחתונה של אחד ואמצעית של אחד לא ישלשל מן העליונה לתחתונה דרך אמצעית שאין משלשין מרשות לרשות דרך רשות אחר. אבל משלשל הוא מן העליונה להתחתונה שלא דרך אמצעית.

כז שתי דיאטות זו כנגד זו וחצר אחת תחתיהן ששופכין לתוכה המים לא ישפכו לתוכה עד שיערבו שתיהן עירוב אחד. עשו מקצתן עוקה בחצר לשפוך בה המים ומקצתן לא עשו. אלו שעשו שופכים לעוקה שלהן ואלו שלא עשו לא ישפכו לחצר עד שיערבו. ואם עשו אלו עוקה ואלו עוקה כל אחת משתיהן שופכת לעוקה שלהן אף על פי שלא עירבו.

הלכה פרק ה

א אנשי מבוי שהיה ביניהן שיתוף במאכל אחד לענין סחורה כגון שקנו יין בשותפות או שמן או דבש וכיוצא בהן אינן צריכין שיתוף אחר לענין שבת אלא סומכין על שיתוף של סחורה. והוא שיהיה המין שהן שותפין בו מין אחד ובכלי אחד. אבל אם היה אחד מהן שותף לזה ביין ולאחר בשמן או שהיה הכל יין והיה בשני כלים הרי אלו צריכין שיתוף אחר לענין שבת.

ב אחד מבני המבוי שבקש מחבירו יין או שמן קודם השבת ולא נתן לו בטל השיתוף. שהרי גלה דעתו שאינן כולן כשותפין שאין מקפידין זה על זה. אחד מבני המבוי שרגיל להשתתף עם בני המבוי ולא נשתתף. בני מבוי נכנסין לביתו ונוטלין ממנו שיתוף בעל כרחו. ואחד מבני המבוי שאינו רוצה להשתתף כלל עם בני המבוי כופין אותו להשתתף עמהן.

ג אחד מבני המבוי שהיה לו אוצר של יין או שמן וכיוצא בהן הרי זה מזכה ממנו מעט לכל בני המבוי להשתתף בו ומערב בו עליהם. ואף על פי שלא הפרישו ולא יחדו אלא הרי הוא מעורב באוצר הרי זה שיתוף.

רמב"ם

- ד** חצר שיש לה שני פתחים לשני מבואות אם נשתתפה עם אחד מהן בלבד נאסרה במבוי השני ואינה מוציאה ומכניסה בו. לפיכך אם זיכה אחד בשיתוף לכל בני המבוי ושיתף עליהן צריך להודיע לאנשי החצר זו. שאינן משתתפין אלא מדעתן שאינה זכות להן שמא במבוי השני רוצים להשתתף ולא בזה.
- ה** אשתו של אדם מערבת לו שלא מדעתו והוא שלא יאסרו על שכיניו. אבל אם אוסר אינה מערבת עליו ולא משתתפת עליו אלא מדעתו.
- ו** נשתתפו אנשי חצר זו עם אחד משני המבואות אם במין אחד נשתתפו אפילו כלה אותו המין הרי זה עושה שיתוף אחר ומזכה להן ואינו צריך להודיעם פעם שניה. ואם בשני מינין נשתתפו ונתמעט האוכל מוסיף ומזכה ואינו צריך להודיען. ואם כלו מזכה להם וצריך להודיעם. נתוספו שכנים בחצר זה מזכה להם וצריך להודיעם.
- ז** נשתתפה חצר זו עם בני המבוי זה מפתח זה ועם בני המבוי השני מן הפתח האחר מותרת עם שניהן והן מותרין עמה ושני המבואות אסורין זה עם זה. לא עירבה עם אחד מהם אוסרת על שניהן.
- ח** היתה חצר זו רגילה בפתח אחד והפתח השני אינה רגילה. זה שרגילה להכנס ולצאת בו אוסר ושאינה רגילה בו אינו אוסר. עירבה עם מבוי שאינה רגילה בו הותר המבוי האחר לעצמו ואינו צריך לערב עמה.
- ט** עירבו בני המבוי שהיא רגילה בו לעצמן והיא לא עירבה עמו ולא עם בני המבוי האחר שאינה רגילה בו וגם לא עירבו בני המבוי שאינה רגילה בו. דוחין אותה אצל זה המבוי שאינה רגילה מפני שלא עירב. הואיל והיא לא עירבה והוא לא עירב דוחין אותה אצלו כדי שלא תאסור על מבוי זה שעירב לעצמו.
- י** חצר שיש לה פתח למבוי ופתח אחר לבקעה או לקרפף יתר מבית סאתים הואיל ואסור לטלטל מחצר לאותו הקרפף אינו סומך אלא על פתח של מבוי לפיכך אוסר על בני המבוי עד שישתתף עמהן. אבל אם היה הקרפף בית סאתים או פחות אינו אוסר על בני המבוי שעל הפתח המיוחד לו סומך הואיל ומותר לטלטל בכל הקרפף.
- יא** אחד מבני מבוי שהלך לשבות במבוי אחר אינו אוסר עליהן. וכן אחד מבני מבוי שבנה מצבה רחבה ארבעה טפחים על פתחו אינו אוסר עליהן שהרי הפריש עצמו מהן וחלק רשותו.
- יב** אנשי מבוי שנשתתפו מקצתן ושכחו מקצתן ולא נשתתפו מבטלין רשותן לאלו שנשתתפו. ודינם לענין ביטול רשות כדין אנשי חצר ששכח אחד מהן או שנים ולא עירבו. וכבר אמרנו שכל אדם עם אנשי ביתו הסמוכים על שולחנו כאיש אחד הן חשובין בין לעירובי חצירות בין לשתופי מבואות.
- יג** מבוי שעירבו כל חצירות שבו כל חצר וחצר בפני עצמה ואחר כך נשתתפו כולן במבוי. שכח אחד מבני החצר ולא עירב עם בני חצירו לא הפסיד כלום. שהרי כולם נשתתפו ועל השתוף סומכין ולא הצריכו לערב בחצירות עם השתוף אלא שלא לשכח לתינוקות תורת עירוב והרי עירבו בחצירות. אבל אם שכח אחד מבני המבוי ולא נשתתף אסורים במבוי ומותרין כל בני חצר לטלטל בחצרן שהמבוי לחצירות כחצר לבתים.
- יד** נשתתפו במבוי ושכחו כולן לערב בחצירות. אם אין מקפידין על פרוסתן סומכין על השתוף בשבת הראשונה בלבד. ואין מתירין להן דבר זה אלא מדוחק.
- טו** מבוי שלא נשתתפו בו אם עירבו חצירות עם הבתים אין מטלטלין בו אלא בארבע אמות ככרמלית. מאחר שעירבו חצירות עם הבתים נעשה המבוי כאילו אינו פתוח לו אלא בתים בלבד בלא חצירות. ולפיכך אין מטלטלין בכולן. ואם לא עירבו אנשי החצירות מטלטלין בכולן כלים ששבתו בתוכו כחצר שלא עירבו בה.
- טז** עובד כוכבים או צדוקי השרוי בחצר שבמבוי דינו עם בני המבוי כדינו עם בני החצר ששוכרים מן העובד כוכבים או מאחד מבני ביתו רשותו שבמבוי. או מבטל להן הצדוקי. ואם היה במבוי עובד כוכבים וישראל אחד אינו צריך שיתוף. ודין ישראל אחד ודין רבים שהן סומכין על שלחן אחד דין אחד הוא.
- יז** עובד כוכבים שהיה דר במבוי אם יש לו בחצירו פתח אחד לבקעה אינו אוסר על בני המבוי. ואפילו היה פתח קטן ארבעה על ארבעה אף על פי שמוציא גמלים וקרונות דרך הפתח שבמבוי אינו אוסר עליהן שאין דעתו אלא על פתח המיוחד לו שהוא לבקעה. וכן אם היה פתוח לקרפף שהוא יתר על בית סאתים הרי זה כפתוח לבקעה ואינו אוסר עליהן. היה בית סאתים או פחות אינו סומך עליהן ואוסר עליהן עד שישכרו ממנו.

רמב"ם

- יח** מבוי שצדו אחד עובד כוכבים וצדו אחד ישראלים והיו חלונות פתוחות מחצר לחצר של ישראל ועירבו כולן דרך חלונות. אף על פי שנעשו כאנשי בית אחד ומותרין להוציא ולהכניס דרך חלונות הרי אלו אסורין להשתמש במבוי דרך פתחים עד שישכרו מן העובד כוכבים. שאין נעשים כיחיד במקום עובד כוכבים.
- יט** כיצד משתתפין במדינה. כל חצר וחצר מערבת לעצמה שלא לשכח התינוקות. ואחר כך משתתפין כל אנשי המדינה כדרך שמשותתפין במבוי. ואם היתה המדינה קנין יחיד אפילו נעשית של רבים משתתפין כולן שיתוף אחד ויטלטלו בכל המדינה. וכן אם היתה של רבים ויש לה פתח אחד משתתפין כולן שיתוף אחד.
- כ** אבל אם היתה של רבים ויש לה שני פתחים שהעם נכנסין בזה ויוצאין בזה אפילו נעשית של יחיד אין מערבין את כולה אלא מניחין ממנה מקום אחד אפילו בית אחד בחצר אחת ומשתתפין השאר. ויהיו אלו המשתתפין כולן מותרין בכל המדינה חוץ מאותו מקום ששיירו. ויהיו אותן הנשארים מותרין במקומן בשיתוף שעושין לעצמן אם היו הנשארים רבים ואסורין לטלטל בשאר כל המדינה.
- כא** ודבר זה משום היכר הוא כדי שידעו שהעירוב התיר להן לטלטל במדינה זו שרבים בוקעין בה. שהרי המקום שנשאר ולא נשתתף עמהן אין מטלטלין בו אלא אלו לעצמן ואלו לעצמן.
- כב** מדינה של רבים שיש לה פתח אחד וסולם במקום אחר מערבין את כולה ואינה צריכה שיור שאין הסולם שבחומה חשוב כפתח. הבתים שמניחין אותו שיור אף על פי שאינן פתוחין לעיר אלא אחוריהן לעיר ופניהם לחוץ עושין אותו שיור ומערבין את השאר.
- כג** המזכה בשיתוף לבני המדינה. אם עירבו כולן עירוב אחד אינו צריך להודיען שזכות הוא להן. ודין מי ששכח ולא נשתתף עם בני המדינה או מי שהלך לשבות בעיר אחרת או עובד כוכבים שהיה עמהן במדינה דין הכל כדינם בחצר ומבוי.
- כד** מדינה שנשתתפו כל יושביה חוץ ממבוי אחד הרי זה אוסר על כלן. ואם בנו מצבה על פתח המבוי אינו אוסר לפיכך אין מערבין מדינה לחצאין אלא או כולה או מבוי מבוי. ובונה כל מבוי ומבוי מצבה על פתחו אם רצה לחלוק רשותו מהן כדי שלא יאסור על שאר המבואות.
- הלכה פרק ו**
- א** מי שיצא מן המדינה בערב שבת והניח מזון שתי סעודות רחוק מן המדינה בתוך התחום וקבע שביתתו שם. אע"פ שחזר למדינה ולן בביתו נחשב אותו כאילו שבת במקום שהניח בו שתי הסעודות. וזה הוא הנקרא עירובי תחומין.
- ב** ויש לו להלך ממקום עירובו למחר אלפים אמה לכל רוח. לפיכך כשהוא מהלך ממקום עירובו למחר אלפים אמה כנגד המדינה אינו מהלך במדינה אלא עד סוף מדתו. ואם היתה המדינה מובלעת בתוך מדתו תחשב המדינה כולה כארבע אמות וישלים מדתו חוצה לה.
- ג** כיצד הרי שהניח את עירובו ברחוק אלף אמה מביתו שבמדינה לרוח מזרח נמצא מהלך למחר ממקום עירובו אלפים אמה למזרח. ומהלך ממקום עירובו אלפים אמה למערב. אלף שמן העירוב עד ביתו ואלף אמה מביתו בתוך המדינה. ואינו מהלך במדינה אלא עד סוף האלף. היה מביתו עד סוף המדינה פחות מאלף אפילו אמה אחת שנמצאת מדתו כלתה חוץ למדינה תחשב המדינה כולה כארבע אמות ויהלך חוצה לה תשע מאות שש ותשעים אמה תשלום האלפים.
- ד** לפיכך אם הניח עירובו ברחוק אלפים אמה מביתו שבמדינה הפסיד את כל המדינה כולה. ונמצא מהלך מביתו עד עירובו אלפים אמה ומעירובו אלפים ואינו מהלך מביתו במדינה לרוח מערב אפילו אמה אחת. המניח עירובו ברשות היחיד אפילו היתה מדינה גדולה כנינוה ואפילו עיר חריבה או מערה הראויה לדירין מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה לכל רוח.
- ה** המניח עירובו בתוך המדינה ששבת בה לא עשה כלום ואין מודדין לו ממקום עירובו אלא הרי הוא כבני המדינה כולן שיש להן אלפים אמה לכל רוח חוץ למדינה. וכן אם נתן עירובו במקומות המצטרפין לעיר שמוודיין התחום חוץ מהם הרי זה כנותנו בתוך העיר. נתן עירובו חוץ לתחום אינו עירוב.

רמב"ם

- י** אין מערבין עירובי תחומין אלא לדבר מצוה כגון שהיה רוצה לילך לבית האבל או למשתה של נשואין או להקביל פני רבו או חבירו שבא מן הדרך וכיוצא באלו. או מפני היראה כגון שהיה רוצה לברוח מן העובדי כוכבים או מן הלסטים וכיוצא בזה. ואם עירב שלא לאחד מכל אלו אלא לדברי הרשות הרי זה עירוב.
- ז** כל שמשתתפין בו מערבין בו עירובי תחומין. וכל שאין משתתפין בו אין מערבין בו תחומין. וכמה שיעור עירובי תחומין מזון שתי סעודות לכל אחד ואחד. ואם היה לפתן כדי לאכול בו שתי סעודות. כמו השיתוף.
- ח** וצריך שיהיה הוא ועירובו במקום אחד כדי שיהיה אפשר לו לאוכלו בין השמשות. לפיכך אם נתכוין לשבות ברה"ר והניח עירובו ברה"י. או ברה"י והניח עירובו ברשות הרבים אינו עירוב. שאי אפשר לו להוציא מרה"י לרה"ר בין השמשות אלא בעבירה.
- ט** אבל אם נתכוין לשבות ברה"י או ברה"ר והניח עירובו בכרמלית. או שנתכוין לשבות בכרמלית והניח עירובו ברה"ר או ברה"י הרי זה עירוב. שבשעת קניית העירוב שהוא בין השמשות מותר להוציא ולהכניס מכל אחת משתי הרשויות לכרמלית לדבר מצוה. שכל דבר שהוא מדברי סופרים לא גזרו עליו בין השמשות במקום מצוה או בשעת הדחק.
- י** נתנו במגדל ונעל ואבד המפתח אם יכול להוציאו בלא עשיית מלאכה הרי זה עירוב. שאין אסור לעשות בין השמשות במקום מצוה אלא מלאכה. נתנו בראש הקנה או הקונדס הצומחין מן הארץ אינו עירוב גזירה שמא יתלוש. ואם היו תלושין ונעוצין הרי זה עירוב.
- יא** כל המניח עירובו יש לו במקום עירובו ארבע אמות. לפיכך המניח עירובי תחומין שלו בסוף התחום ונתגלגל העירוב ויצא חוץ לתחום בתוך שתי אמות הרי זה עירוב וכאילו לא יצא ממקומו. ואם יצא חוץ לשתי אמות אינו עירוב שהרי נעשה חוץ לתחום והמניח עירובו חוץ לתחום אינו עירוב מפני שאינו יכול להגיע אל עירובו.
- יב** נתגלגל העירוב ויצא שתי אמות חוץ לתחום או אבד או נשרף או שהיה תרומה ונטמאת מבעוד יום אינו עירוב. משחשיכה הרי זה עירוב. שקניית העירוב בין השמשות. ואם ספק הרי זה עירוב שספק העירוב כשר. לפיכך אם נאכל העירוב בין השמשות הרי זה עירוב.
- יג** אמרו לו שנים צא וערב עלינו, אחד עירב עליו מבעוד יום ואחד עירב עליו בין השמשות וזה שעירב עליו מבעוד יום נאכל עירובו בין השמשות וזה שעירב עליו בין השמשות נאכל עירובו משחשיכה שניהם קנו עירוב. שבין השמשות ספק הוא וספק העירוב כשר. אף על פי כן ספק חשיכה ספק לא חשיכה אין מערבין עירובי תחומין לכתחלה ואם עירב הרי זה עירוב.
- יד** נפל על העירוב גל מבעוד יום אם יכול להוציאו בלא עשיית מלאכה הרי זה כשר שמותר להוציאו בין השמשות שהיא שעת קניית העירוב. ואם נפל עליו גל משחשיכה הרי זה עירוב ואע"פ שאי אפשר להוציאו אלא בעשיית מלאכה. ספק מבעוד יום נפל או משחשיכה הרי זה כשר שספק העירוב כשר.
- טו** אבל אם עירב בתרומה שהיא ספק טמאה אינו עירוב שאינה סעודה הראויה. וכן אם היו לפניו שתי ככרות של תרומה אחת טהורה ואחת טמאה ואינו יודע אי זו היא משתיהן ואמר עירובי בטהורה בכל מקום שהוא אינו עירוב. שאין כאן סעודה הראויה לאכילה.
- טז** אמר כבר זו היום חול ולמחר קדש ועירב בה הרי זה עירוב. שבין השמשות עדיין לא נתקדשה ודאי וראויה היתה מבעוד יום. אבל אם אמר היום קדש ולמחר חול אין מערבין בה שאינה ראויה עד שתחשך. וכן אם הפריש תרומה והתנה עליה שלא תהיה תרומה עד שתחשך אין מערבין בה. שהרי היא טבל כל בין השמשות וצריך שתהיה הסעודה ראויה מבעוד יום.
- יז** הנותן עירובו בבית הקברות אינו עירוב לפי שבית הקברות אסור בהנייה וכיון שרוצה בקיום העירוב שם אחר קנייה הרי נהנה בו. נתנו בבית הפרס הרי זה עירוב ואפילו היה כהן מפני שיכול ליכנס שם במגדל הפורח או שינפח והולך.
- יח** רבים שרצו להשתתף בעירובי תחומין מקבצין כולן עירובן שתי סעודות לכל אחד ואחד ומניחין אותו בכלי אחד במקום שירצו. ואם עשה אחד עירוב על ידי כולן צריך לזכות להן על ידי אחר. וצריך להודיעם שאין מערבין לו לאדם עירובי תחומין אלא לדעתו שמא אינו רוצה לערב באותה הרוח שרצה זה. ואם הודיעו מבעוד יום אף על פי שלא רצה אלא משתחשך הרי זה עירוב. ואם לא הודיעו עד שחשכה אינו יוצא בו שאין מערבין משתחשך.

רמב"ם

- יט** כל הזוכה בעירובי חצירות מזכין על ידו בעירובי תחומין. וכל מי שאין מזכין על ידו עירובי חצירות אין מזכין על ידו עירובי תחומין.
- כ** נותן אדם מעה לבעל הבית כדי שיקח לו פת ויערב לו בה עירובי תחומין. אבל אם נתן לחנוני או לנחתום ואמר לו זכה לי במעה זו אינו עירוב. ואם אמר לו ערב עלי במעה זו הרי זה לוקח בה פת או אוכל מן האוכלין ומערב עליו. ואם נתן לו כלי ואמר לו תן לי בזה אוכל וזכה לי בו הרי זה לוקח אוכל ומערב עליו בו.
- כא** מערב אדם עירובי תחומין על ידי בנו ובתו הקטנים ועל ידי עבדו ושפחתו הכנענים בין מדעתן בין שלא מדעתן. לפיכך אם עירב עליהן ועירבו לעצמן יוצאין בשל רבן. אבל אינו מערב לא על ידי בנו ובתו הגדולים ולא על ידי עבדו ושפחתו העברים ולא על ידי אשתו אלא מדעתן. ואע"פ שהן אוכלין אצלו על שולחנו. ואם עירב עליהן ושמעו ושתקו ולא מיחו יוצאין בעירובו. עירב על אחד מהן ועירבו הן לעצמן אין לך מחאה גדולה מזו ויוצאין בעירוב עצמן. קטן בן שש שנים או פחות יוצא בעירוב אמו ואין צריך להניח עליו מזון שתי סעודות לעצמו.
- כב** הרוצה לשלח עירובו ביד אחר להניחו לו במקום שהוא רוצה לקבוע שביתתו שם הרשות בידו. וכשהוא משלחו אינו משלחו ביד חרש שוטה וקטן ולא ביד מי שאינו מודה במצות עירוב. ואם שלח אינו עירוב. ואם שלחו ביד אחד מאלו הפסולין להוליכו לאדם כשר כדי שיוליכו הכשר ויניחו במקום העירוב הרי זה כשר. ואפילו שלחו על הקוף או על הפיל. והוא שיהיה עומד מרחוק עד שיראה זה הפסול או הבהמה שהגיעו אצל הכשר שאמר לו להוליך את העירוב. וכן רבים שנשתתפו בעירובי תחומין ורצו לשלוח עירובן ביד אחר הרי אלו משלחין.
- כג** אחד או רבים שאמרו לאחד צא וערב עלינו ועירב עליהן באי זה רוח שרצה הרי זה עירוב ויוצאין בו שהרי לא ייחדו לו רוח. האומר לחבירו ערב עלי בתמרים ועירב עליו בגרוגרות בגרוגרות ועירב עליו בתמרים. א"ל הניח עירובי במגדל והניחו בשובך. בשובך והניחו במגדל. בבית והניחו בעליה בעליה והניחו בבית אינו עירוב. אבל אם אמר לו ערב עלי סתם ועירב עליו בין בגרוגרות בין בתמרים בין בבית בין בעליה הרי זה עירוב.
- כד** כשם שמברכין על עירובי חצירות ושתופי מבואות כך מברכין על עירובי תחומין, אומר בזה העירוב יהיה מותר לי להלך למקום זה אלפים אמה לכל רוח. ואם היה אחד מערב על ידי רבים ואומר בזה העירוב יהיה מותר לפלוני או לבני מקום פלוני או לבני עיר זו להלך ממקום זה אלפים אמה לכל רוח.
- הלכה פרק ז**
- א** מי שיצא מערב שבת חוץ למדינה ועמד במקום ידוע בתוך התחום או בסופו ואמר שביתתי במקום זה וחזר לעירו ולן שם. יש לו להלך למחר מאותו מקום אלפים אמה לכל רוח. וזה הוא עיקר עירובי תחומין לערב ברגליו. ולא אמרו לערב בהנחת מזון שתי סעודות בלבד במקום אף על פי שלא יצא ולא עמד שם אלא להקל על העשיר שלא יצא אלא ישלח עירובו ביד אחר ויניחו לו.
- ב** וכן אם נתכוין לקבוע שביתתו במקום ידוע אצלו כגון אילן או בית או גדר שהוא מכיר מקומו ויש בינו ובינו כשחשכה אלפים אמה או לפחות והחזיק בדרך והלך כדי שייגיע לאותו מקום ויקנה בו שביתה אף על פי שלא הגיע ולא עמד שם אלא החזירו חבירו ללון אצלו או שחזר מעצמו ללון או נתעכב. למחר יש לו להלך עד מקום שנתכוין לו ומאותו המקום אלפים אמה לכל רוח. שכיין שגמר בלבו לקבוע שם שביתתו והחזיק בדרך נעשה כמי שעמד שם או שהניח עירובו שם.
- ג** במה דברים אמורים בעני שאין מטריחין אותו להניח עירוב או ברחוק כגון מי שהיה בא בדרך והיה ירא שמא תחשך. והוא שישאר מן היום כדי להגיע לאותו מקום שקנה בו שביתה קודם שתחשך אם רץ בכל כחו והיה בינו ובין אותו מקום כשתחשך אלפים אמה או פחות. אבל אם לא היה רחוק ולא עני או שלא נשאר מן היום כדי שייגיע אפילו רץ בכל כחו או שהיה בין המקום שנתכוין לשבות בו ובין המקום שהוא עומד בו כשחשכה יתר מאלפים אמה או שלא כיון המקום שקנה בו שביתה. הרי זה לא קנה שביתה ברחוק מקום ואין לו אלא אלפים אמה לכל רוח ממקום שהוא עומד בו כשחשכה.
- ד** מי שעמד מבעוד יום ברה"י וקנה שם שביתה או שהיה בא בדרך ונתכוין לשבות ברה"י הידוע אצלו וקנה שם שביתתו הרי זה מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה לכל רוח. ואם היתה רשות היחיד זו מקום שלא הוקף לדירה או תל או בקעה אם היה בה בית סאתים או פחות מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה לכל רוח. ואם היתה יותר על בית סאתים אין לו בה אלא ארבע אמות וחוצה מהן אלפים אמה לכל רוח. וכן אם הניח עירובו במקום שלא הוקף לדירה.

רמב"ם

ה הקונה שביתה ברחוק מקום ולא סיים מקום שביתתו לא קנה שביתה שם. כיצד היה בא בדרך ואמר שביתתי במקום פלוני או בשדה פלונית או בבקעה פלונית או ברחוק אלף אמה או אלפים ממקומי זה הרי זה לא קנה שביתה ברחוק ואין לו אלא אלפים אמה לכל רוח ממקום שהוא עומד בו כשחשכה.

ו אמר שביתתי תחת אילן פלוני או תחת סלע פלוני אם יש תחת אותו אילן או אותו סלע שמונה אמות או יתר לא קנה שביתה שהרי לא כיון מקום שביתתו. שאם בא לשבות בתוך ארבע אמות אלו שמא בארבע אמות האחרות הוא שקנה שביתה.

ז לפיכך צריך להתכוין לשבות בעיקרו או בארבע אמות שבדרומו או שבצפונו. ואם היה תחתיו פחות משמונה אמות ונתכוין לשבות תחתיו קנה שהרי אין שם שיעור שני מקומות והרי מקצת מקומו מסויים. היו שנים באים בדרך אחד מהן מכיר אילן או גדר או מקום שהוא קובע בו שביתה והשני אינו מכיר. זה שאינו מכיר מוסר שביתתו למכיר והמכיר מתכוין לשבות הוא וחבירו במקום שהוא מכיר.

ח אנשי העיר ששלחו אחד מהן להוליך להן עירובן למקום ידוע והחזיק בדרך והחזירו חבירו ולא הוליך עירובן. הן לא קנו שביתה באותו מקום שהרי לא הונח שם עירובן ואין להן להלך ממדינתן אלא אלפים אמה לכל רוח. והוא קנה שם עירוב שהרי הוא בא בדרך ונתכוין לשבות שם והחזיק בדרך. לפיכך יש לו להלך לאותו מקום למחר ולהלך ממנו אלפים אמה לכל רוח.

ט זה שאמרנו שצריך הקונה שביתה ברחוק מקום שיחזיק בדרך, לא שיצא וילך בשדה אלא אפילו ירד מן העליה לילך לאותו מקום וקודם שיצא מפתח החצר החזירו חבירו הרי זה החזיק וקנה שביתה. וכל הקונה שביתה ברחוק מקום אינו צריך לומר שביתתי במקום פלוני אלא כיון שגמר בלבו והחזיק בדרך כל שהוא קנה שם שביתה. ואין צריך לומר מי שיצא ברגליו ועמד במקום שקונה בו שביתה שאינו צריך לומר כלום אלא כיון שגמר בלבו קנה.

י התלמידים שהולכין ואוכלין בלילי שבת בשדות וכרמים אצל בעלי הבתים שפתן מצויה לעוברי דרכים הבאים שם ובאים ולנים בבית המדרש. מהלכין אלפים אמה לכל רוח מבית המדרש לא ממקום האכילה. שאילו מצאו סעודתן בבית המדרש לא היו יוצאין לשדה ואין דעתן סומכת לדירה אלא על בית מדרשם.

הלכה פרק ח

א אין מניחין שני עירובין אחד במזרח ואחד במערב כדי שיהלך במקצת היום על אחד משני העירובין ובשאר היום על העירוב השני. שאין מערבין שני עירובין ליום אחד. טעה ועירב לשתי רוחות כמדומה הוא שמערבין לשתי רוחות. או שאמר לשנים צאו וערבו עלי אחד עירב עליו לצפון ואחד עירב עליו לדרום מהלך כרגלי שניהם.

ב כיצד מהלך כרגלי שניהם שאינו יכול להלך אלא במקום שיש לשניהם להלך בו. נתן האחד עירוב ברחוק אלף אמה לרוח מזרח והניח השני מהן עירובו ברחוק חמש מאות אמה לרוח מערב. אין זה שעירבו עליו מהלך במערב אלא אלף אמה כרגלי מי שעירב עליו במזרח. ולא יהלך במזרח אלא אלף וחמש מאות אמה כרגלי מי שעירב עליו במערב. לפיכך אם עירב או עירבו עליו שני עירובין אלו אחד ברחוק אלפים אמה למזרח ואחד ברחוק אלפים אמה למערב הרי זה לא יזוז ממקומו.

ג מערב אדם שני עירובין בשתי רוחות ומתנה ואומר אם אירע לי דבר מצוה או נלחצתי למחר ונצרכתי לרוח זו זה העירוב הוא שאני סומך עליו והעירוב שברוח השנית אינו כלום. ואם נצרכתי לרוח זו השני זה העירוב הוא שאני סומך עליו ושברוח הראשונה אינו כלום. ואם נצרכתי לשתי הרוחות יש לי לסמוך על איזה עירוב שארצה ולאיזה שארצה אלך. ואם לא אירע לי דבר ולא נצרכתי לרוח מהן אין שני העירובין האלו עירוב ואיני סומך על אחד מהן אלא הריני כבני עירי שש לו אלפים אמה לכל רוח מחוץ לחומה.

ד כשם שאסור לצאת חוץ לתחום בשבת כך אסור לצאת ביום טוב וביום הכפורים. וכשם שהמוציא מרשות לרשות בשבת חייב כך המוציא מרשות לרשות ביום הכפורים חייב. אבל ביום טוב מותר להוציא מרשות לרשות. לפיכך מערבין עירובי חצירות ומשתתפין במבואות ליום הכפורים כשבת. ומערבין עירובי תחומין ליום הכפורים ולימים טובים כדרך שמערבין לשבת.

ה יום טוב שחל להיות סמוך לשבת בין מלפניה בין מלאחריה או שני ימים טובים של גליות יש לו לערב שני עירובין לשתי רוחות וסומך על אי זה מהן שירצה ליום הראשון ועל העירוב שברוח השניה ליום השני. או מערב עירוב אחד לרוח אחת וסומך עליו לאחד משני ימים טובים והשני יהיה כבני העיר וכאילו לא עשה עירוב ויש לו אלפים אמה לכל רוח. במה דברים אמורים בשני ימים טובים של גליות אבל בשני ימים טובים של ראש השנה הרי הן כיום אחד ואינו מערב לשני ימים אלא לרוח אחת.

רמב"ם

וכן מתנה אדם על עירובו ואומר עירובי לשבת זו אבל לא לשבת אחרת. או לשבת אחרת אבל לא לשבת זו. לשבתות ולא לימים טובים לימים טובים ולא לשבתות.

אמר לחמשה הריני מערב על איזה מכם שארצה רציתי אלך לא רציתי לא אלך. אע"פ שרצה משחשכה ילך. דבר שהוא מדברי סופרים יש בו ברירה. וכן המערב לשבתות של כל השנה ואמר רציתי אלך לא רציתי לא אלך אלא אהיה כבני עירי כל שבת שירצה ילך אע"פ שרצה משתחשך.

המערב לשני ימים טובים של גליות או לשבת ויום טוב אע"פ שהוא עירוב אחד לרוח אחת לשני הימים צריך שיהיה העירוב במקומו מצוי בליל הראשון ובליל שני כל בין השמשות. כיצד הוא עושה מוליכו בערב יום טוב או בערב שבת ומחשיך עליו ונוטלו בידו ובא לו אם היה ליל יום טוב. ולמחר מוליכו לאותו מקום ומניחו שם עד שתחשך ואוכלו אם היה ליל שבת או מביאו אם היה ליל יום טוב. מפני שהן שתי קדושות ואינן כיום אחד כדי שנאמר מליל ראשון קנה העירוב לשני ימים.

נאכל העירוב בראשון קנה העירוב לראשון ואין לו עירוב לשני. עירב ברגליו בראשון צריך לערב ברגליו בשני והוא שילך ויעמוד באותו מקום ויחשוב בלבו שיקנה שם שביתה. עירב בפת בראשון אם רצה לערב ברגליו בשני הרי זה עירוב. ואם רצה לערב בפת צריך לערב באותה הפת עצמה שעירב בה בראשון.

יום הכפורים שחל להיות ערב שבת או לאחר שבת בזמן שמקדשין על פי הראיה יראה לי שהן כיום אחד וקדושה אחת הם.

זה שאמרנו שיש לו לערב שני עירובין בשתי רוחות לשני הימים והוא שיהיה אפשר לו להגיע לכל אחד משני העירובין ביום הראשון. אבל אם אי אפשר לו להגיע לעירוב של יום השני ביום הראשון אין עירוב השני עירוב. שהעירוב מצותו שיהיה בסעודה הראויה מבעוד יום וזה הואיל ואינו יכול להגיע לזה העירוב ביום הראשון הרי זה אינה ראויה מבעוד יום.

כיצד הרי שהניח עירובו ברחוק אלפים אמה מביתו לרוח מזרח וסמך עליו ליום ראשון והניח עירוב שני ברחוק אמה אחת או מאה או אלף ברוח מערב וסמך עליו ליום שני אין זה השני עירוב. שהרי ביום הראשון אין זה העירוב השני ראוי לו מבעוד יום לפי שאינו יכול להגיע אליו שהרי לא נשאר לו ברוח מערב כלום.

אבל אם הניח עירובו ברחוק אלף וחמש מאות אמה מביתו ברוח מזרח וסמך עליו ליום ראשון והניח עירוב שני רחוק מביתו לרוח מערב בתוך חמש מאות אמה וסמך עליו ליום שני הרי זה עירוב. שהרי אפשר לו שיגיע לו ביום הראשון.

יום טוב שחל להיות בערב שבת אינו עושה עירוב ביום טוב לא עירובי חצירות ולא עירובי תחומין אלא מערב הוא ביום חמישי שהוא ערב יום טוב. ואם חלו שני ימים טובים של גליות בחמישי וערב שבת מערב מיום רביעי עירובי תחומין ועירובי חצירות. ואם שכח ולא עירב הרי זה מערב עירובי חצירות בחמישי ובערב שבת ומתנה אבל לא עירובי תחומין.

כיצד מתנה אומר בחמישי אם היום יום טוב אין בדברי כלום ואם לאו הרי זה עירוב. ולמחר חוזר ומערב ואומר אם היום יום טוב כבר עירבתי מאמש ואין בדברי היום כלום ואם אמש היה יום טוב הרי זה עירוב. במה דברים אמורים בשני ימים טובים של גליות אבל בשני ימים טובים של ראש השנה הרי הן כיום אחד ואינו מערב להן אלא מערב יום טוב.